

Közösségi pedagógiai gyakorlat – leírás

2013-tól kezdődően rendelet írja elő a tanári képzésben résztvevő hallgatók számára közösségi pedagógiai gyakorlat teljesítését. A rendelet értelmében a

„képzéssel párhuzamos közösségi pedagógiai gyakorlat szünetidőben vagy szorgalmi idő alatt is teljesíthető közösségi szolgálat, mely egy adott tanulói korosztály tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének (táboroztatás, szakkörök, érdeklődési körök stb.) szervezési, vezetési, programkészítési, közösségépítési területein nyújt tapasztalatokat” (158/2013. (I. 30.) EMMI rendelet a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről).

A közösségi gyakorlat szerepe egyrészt, hogy

- a tanári képzésben résztvevő hallgatók a közösség igényeihez illeszkedő, fontos és jelentőségteljes, gyermekekkel, fiatalokkal végzett tevékenység végzése során szerezzenek tapasztalatot, és
- a közösségi gyakorlat során szerzett tapasztalat a hallgatók által megélt, aktív tanulás alapjává váljon.

A közösségi pedagógiai gyakorlat kötelezően teljesítendő tantárgy, az osztatlan tanárképzés pedagógiai-pszichológiai moduljában közösségi iskolai gyakorlat néven.

A gyakorlat célja, hogy

- a hallgató fontos és felelősségteljes pedagógiai tevékenység keretében tapasztalatot szerezzen a pedagógiai helyzetek és a nevelői szerep összetettségéről, megtapasztalja a problémamegoldó és együttműködő reflektív szakember szerepét, és a közösségi szolgálati tevékenység során a hallgatók találkoznak a gyermekek, fiatalok valóságával, tapasztalati úton tanuljanak róluk, és tanuljanak együtt az érintett fiatalokkal,
- a pedagógiai tapasztalatszerzés során, a közösségi szolgálat keretében végzett tevékenység a hallgatók tanulási folyamatának alapjává váljon, és kialakítsa az átéltekre való tudatos reflexió képességét, tudatosítsa és feltárja saját pedagógiai nézeteit,
- a hosszú távú szakmai szocializáció során befolyásolja a hallgató szakmai önértékelését, a társadalmi tudatosságot, a társadalmi felelősségvállalást, illetve az én-hatékonyság érzését, illetve a hallgató elkötelezettebbé váljon a társadalmi igazságosság iránt,
- megmutassa az egyetemi (akadémiai) tudás és a valóság kapcsolatát, kölcsönhatását megvalósítsa, a hallgató számára érzékelhetővé tegye.

A tartalom, a tevékenységek, feladatok összeállítására vonatkozó alapelvek

- A különböző szereplők együttműködésére való törekvés a tanulás támogatásában.
- A tanári szakma társadalmi felelősségvállalására való felkészülés.
- A tanulási folyamat reflektív elemzésére való felkészülés.

Fontos biztosítani, hogy a gyakorlat alatt olyan tevékenységeket végezzen a hallgató, amelyek során:

- a tanulók jobb megismerésére készülhet fel azáltal, hogy a hallgatók a gyerekekkel, fiatalokkal konkrét élethelyzetekben találkoznak, és közösségeiket, hátterüket ismerhetik meg:
 - a hallgató kimozdulhat előzetes talán leegyszerűsítő illetve egyoldalú képéből jövő diákjaira vonatkozólag, és optimális esetben a saját korábbi környezetétől eltérő háttérből, helyzetből jövő tanulókkal ismerkedhet meg;

- a tanár társadalmi szerepének és felelősségének tudatossága, s általában is a társadalmi tudatosság, demokratikus értékek és a társadalmi változás iránti elkötelezettség értéke erősödhet meg bennük a gyakorlat szolgálat jellege által;
- Kipróbálhatják magukat még nem tanári, de már egyfajta pedagógiai szerepben és nem tanórán, hanem más (szabadidőhöz, tanórán kívüli élethez kapcsolódó) tevékenységben;
- Megtapasztalhatják, milyen egy szervezetben (legyen az intézmény vagy civil szervezet) és egy szervezettel együttműködve dolgozni;
- Átláthatják az egyetemi (felsőoktatási) tudás és a közösségek, társadalom kapcsolatát, illetve akár feszültségeit;
- Nővekedhet szociális érzékenységük, a társadalmi igazságosság iránti elkötelezettségük és csökkenhetnek előítéleteik.

A gyakorlat helyszíne

A helyszínekre vonatkozóan alapvető kritériumok, minimumkövetelmények:

- A hallgató – választása alapján – a közösségi pedagógiai gyakorlatot olyan állami, önkormányzati, civil, nonprofit szervezetnél valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló törvény hatálya alá tartozó szervezeteknél végezheti, melyben nevelő és/vagy oktató munka folyik;
- a hallgató a szervezet terepén, eseményén valamilyen gyerekekkel végzett tevékenységet végezhet támogatással, illetve ilyenbe kapcsolódhat be;
- a szervezet működése a fiatalok tanórán kívüli életére (is) irányul (a hallgató tevékenysége pedig teljes egészében), amelynek van valamilyen tág értelemben vett társadalmi dimenziója: a társadalmi változás irányába mutat illetve a tanulók közösségére vonatkozik;
- a szervezet értékrendje átlátható módon a demokratikus értékekre alapul, és társadalmi felelősségvállalás jellemzi;
- a szervezet vállalja, hogy valamilyen formában támogatja a hallgató szolgálatát, hogy az tanulási folyamat is legyen, illetve a hallgatók számára a szolgálat a szervezetnél – a visszajelzések és reflexiók alapján – valóban tanulási, fejlődésüket segítő tapasztalatot jelentsen ;
- a szervezet nem üzleti céllal működik;
- a szervezet nem tartozik politikai párthoz és nem folytat pártpolitikai tevékenységet;
- a szervezet nem hirdet és szít előítéleteket illetve gyűlöletet társadalmi csoportokkal szemben;
- nem a hallgató volt vagy jelenlegi munkahelye (és a hallgatóval nem áll semmilyen szerződéses jogviszonyban (pl. önkéntes szerződés)
- a hallgató nem részesül tevékenységért finanszírozásban,
- a hallgató által választott helyszín esetén nem áll fenn összeférhetlenség (pl. családi-, rokoni-kapcsolat)
- amennyiben olyan szervezetről van szó, amelynek tevékenységébe a hallgató eddig is részt vett önkéntesként, akkor biztosítva van, hogy valamilyen más tevékenységbe fog bekapcsolódni, mint eddig.

Mindezek alapján a partnerek lehetnek intézmények, például:

- iskolák,
- kollégiumok,
- tanodák,

- művelődési központok,
- egyházi intézmények,

lehetnek szervezetek, például:

- civil szervezetek,
- alapítványok,
- ifjúsági szervezetek,

és lehetnek közösségek is:

- fiatalokat segítő csoportok,
- egyházi közösségek,
- valamilyen célra alakult közösségek (pl. kultúra, sport, hátrányos helyzetűek segítése stb.).

A gyakorlat tartalma

A közösségi gyakorlat egyszerre szolgálat, ezáltal pedig egy szervezet vagy közösség munkájába történő segítő bekapcsolódás; és egyszerre egyfajta tanulási folyamat, a pedagógiai tevékenységgel való első találkozások egyike. Tartalma tehát egyszerre kötődik a szolgálathoz, mint tevékenységhez és a tanuláshoz, mint a tanári szereptanulás és identitásformálás folyamatához.

Ajánlott tevékenységek lehetnek:

- tanulók szabadidős tevékenységeinek vezetésébe bekapcsolódás: táborok, osztálykirándulások, szabadidős napok;
- szakkörök, foglalkozások, programok tervezését, szervezése és az ezeken való részvétel;
- nehéz helyzetben lévő fiatalokkal való munka pl. civil szervezetben,
- tanodák munkájába történő bekapcsolódás;
- gyermekek, fiatalok egyéni tanulásának támogatása, felzárkóztatás, vagy pótvizsgára felkészítés valamilyen szervezet keretében.

A gyakorlat időtartama

A közösségi pedagógiai gyakorlat időtartama legalább 50 óra.

A gyakorlat értékelése

A közösségi pedagógiai gyakorlat teljesítésének számonkérési módja: aláírás.

A hallgató támogatása a gyakorlat során

A fogadó szervezet felelőssége, hogy biztosítsa a hallgató számára a megfelelő munkafeltételeket, biztosítsa a mentort, aki támogatja a hallgatót végzendő feladataiban.

A gyakorlat dokumentálása

Igazolás a közösségi pedagógiai gyakorlat teljesítéséről.

(A leírás A Javaslat az osztatlan tanárképzés gyakorlati rendszerének átgondolására és a jelenlegi gyakorlatok alapelveinek és funkcióinak meghatározására c. tanulmány felhasználásával készült. TÁMOP4.1.2.B.2-13/1-2013-0007 „ORSZÁGOS KOORDINÁCIÓVAL A PEDAGÓGUSKÉPZÉS MEGÚJÍTÁSÁÉRT projekt. Szakmai vezető: Rapos Nóra – Kopp Erika Készítették: Czető Krisztina – Kálmán Orsolya – Kopp Erika – Mészáros György – Rapos Nóra – Tókos Katalin – Seresné Busi Etelka)